



# Mødet den 1. Marts 1906.

---

Fraværende var: Harald Jensen og Sabroe.

Til Efterretning forelaa følgende Sager:

1. (J. Nr. 336—1905). Skrivelse fra Indenrigsministeriet med Samtykke til, at der i indeværende Aar af Kommunen ydes Komiteen for Bispising af Børn i Kommunens Skoler et Tilskud af indtil 6000 Kr., uanset at Tilskudet herved maatte overstige Beløbet af de af private ydede Bidrag.
2. (J. Nr. 446—1905). Skrivelse fra Landbrugsministeriet, hvorefter Marselisborg Skove, da den 10-aarige Hugstperiode er udløbet med Aaret 1905—06, udgaar af Forstvæsenets særlige Tilsyn.
3. (J. Nr. 415—1905). Cirkulære fra Købstadforeningen med den af Aarhus Byraad i Mødet den 25. Januar d. A. vedtagne Resolution angaaende det i Rigsdagen fremsatte Forslag om **Folketingets Medlemstal**.

Mikael Johansen ønskede at pointere, at der ikke ved den foreslaaede Ændring i Grundlovens § 32 vilde blive øvet Retfærdighed overfor Købstæderne med Hensyn til deres Repræsentation i Folketinget, med mindre der samtidig indførtes Forholdstalsvalgmaaden ved Valg til dette Ting. Han skulde ikke komme ind paa nogen nærmere Begrundelse heraf, da Sagen saa ofte var bleven drøftet, men skulde indskrænke sig til at foreslaa,

at man svarede Købstadforeningen i Overensstemmelse med hans Udtalelse.

Lottrup vilde støtte den foregaaende Talers Forslag; fra Foreninger for Handel og Industri var tidligere fremkomne Udtalelser i samme Retning som af Mikael Johansen anført, og det forekom ham, at man som Repræsentanter for en Købstad burde slutte sig hertil.

Simonsen mindede om, at det foreliggende Cirkulære jo af Købstadforeningen var udsendt netop paa Foranledning af Aarhus Byraad; det vilde derfor se noget mærkeligt ud, om man nu vilde tage Afstand fra det. Der vilde i det hele taget sikkert ikke blive noget ud af Forslaget om Ændring i Folketingets Sammensætning, dersom man vilde kræve, at Forholdstals-Valgmaaden indførtes ved Valg til dette, et Krav, der i og for sig ogsaa var ganske urimeligt. Han forstod heller ikke rigtig de foregaaende Talers Stilling til Sagen; da den sidst behandledes her i Raadet, var der kun 3, der stemte imod den omhandlede Resolution, og i Københavns Borgerrepræsentation var ogsaa Højrepartiet gaaet med til at anbefale, at det i Rigsdagen for Tiden fremsatte Forslag til Ændring i Grundlovens § 32 gennemførtes. Han saa ikke rettere, end at Raadet kun havde at slutte sig til Købstadforeningens Cirkulære.

Mikael Johansen skulde overfor Simonsen hævde, at denne ikke med Bestemthed kunde sige, at Kravet om Indførelse af Forholdstals-Valg til Folketinget ikke skulde kunne gennemføres; i hvert Tilfælde maatte det slaas fast, at kun derved muliggjordes en tilfredsstillende Repræsentation for Købstæderne i Rigsdagen. Naar der var blevet talt om, at kun 3 havde stemt imod den oftnævnte Resolution, skulde han erindre om,

at Flertallet, imod Mindretallets Ønske, da forhindrede en nødvendig Udsættelse af Sagen og derved i Virkeligheden afskar Medlemmerne Adgang til at tage Stilling til den.

Formanden gjorde opmærksom paa, at det omhandlede Cirkulære fra Købstadforeningen kun forelåa til Efterretning, og der vilde derfor ikke være Tale om, at der i dette Møde kunde tages nogen egentlig Beslutning i Sagen. Der var derimod jo intet i Vejen for, at Medlemmerne kunde udtale sig om den, dersom de ønskede dette.

Müller skulde, da der nu en Gang var rejst Diskussion om det foreliggende Cirkulære, fremhæve det ønskelige i, at man fik Sagen taget op paany, for at det nærmere kunde drøftes, om man ikke burde forsøge at faa Forholdstals-Valgmaaden gennemført ved Valg til Folketinget i Stedet for, at den nu foreslaaede Ændring i Grundlovens § 32 kun omfattede en Forøgelse af Valgkredsene fra 114 til 124, eventuelt til 132.

Simonsen maatte overfor Mikael Johansens sidste Bemærkninger betone, at Regeringen utvivlsomt, hvis den ønskede det, kunde forhale Gennemførelsen af en Ændring i den omtalte Grundlovs-Bestemmelse, og den havde ret utvetydigt ladet forstaa, at en Ændring ikke kunde gennemføres i Forbindelse med Forholdstals-Valgmaaden. At indføre denne Valgmaade ved Valg til Folketinget, kunde i øvrigt paa ingen Maade kaldes retfærdig, naar man samtidig opretholdt den privilegerede Valgret til Landstinget. Da Sagen sidst var fremme i Raadet, havde der været god Lejlighed til at stemme mod den da foreslaaede Resolution, men det gjorde imidlertid Flertallet af Højrepartiet ikke.

Mikael Johansen forstod ikke rigtigt, hvorfor man ikke skulde kunne foretage Afstemning i Sagen, naar den i det hele taget var sat paa Dagsordenen. Overfor den sidste Taler skulde han kun bemærke, at man ingenlunde kunde gaa ud fra, at de Medlemmer, der i sin Tid ikke stemte imod den oftnævnte Resolution, i og for sig ikke havde noget imod den. Sagen var som af ham anført, at man ikke havde kunnet faa Lejlighed til at tage Stilling til den, og derfor var der saa meget mere Anledning til nu at faa den drøftet, for at Resolutionen ikke skulde virke vildledende i Stedet for vejledende for Regering og Rigsdag med Hensyn til Købstædernes Ønske i den ommeldte Retning.

Jacob Jensen var enig med Formanden i, at der ikke i dette Møde kunde tages nogen Beslutning i Sagen; ønskede Mikael Johansen den rejst igen, maatte han indbringe nyt Forslag herom.

Nørgaard delte ligeledes den af Formanden hævdede Opfattelse, at Sagen kun var fremlagt til Efterretning; i Anledning af de angaaende Raadets Stilling til den i sin Tid vedtagne Resolution faldne Udtalelser, ønskede han dog udtrykkelig at fremhæve, at det ikke var fuldt ud korrekt, naar det var hævdet, at kun 3 af Raadets Medlemmer var Modstandere af den, idet kun 3 havde stemt imod den. Forholdet var dette, at 9 af Raadets Medlemmer stemte for at sende Sagen i Udvalg, og naar en Del af Medlemmerne, da Flertallet modsatte sig dette, derefter undlod at stemme, kunde man ikke deraf slutte, at de i og for sig billigede den foreslaede Resolution, idet Grundene til, at de ikke stemte, kunde være mange andre, blandt andet maaske den, at nogle fandt,

at man skulde afholde sig fra i Byraadet at drøfte storpolitiske Spørgsmaal.

Sagen toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 15<sup>6</sup>—1905). Købstadforeningens Regnskab for 1905.

Kommunens Bidrag til Foreningens Udgifter vil være at anvise med 518 Kr.

5. (J. Nr. 172—1905). I Anledning af en fra Justitsministeriet modtaget Skrivelse angaaende Forslaget til **Regulativ for Husspildevandsledninger** forelaa fra Brolægningsvæsnet saalydende Indstilling:

»I Anledning af Justitsministeriets Skrivelse af 2den Februar 1906 foreslaar Udvalget, at der i Spildevandsregulativets § 20, 1 Stk., tilføjes: »dog ikke over 25 Kr. pr. Kloset eller pr. Sæde i et Trugvandkloset samt Vandafgift efter Vandmaaler«.

Endvidere at der i Anledning af Grundejerforeningens Andragende oplyses for Justitsministeriet, at naar Byraadet i de omhandlede Tilfælde har fastsat Afgiften til 25 Kr. pr. W. C., er dette fordi Vandklosetter ikke kunne almindelig tillades i den paagældende Bydel og kun anbefales af Byraadet, naar der fra de paagældende Ejendomme føres særlige Ledninger igennem Byens Gader ud til Havet.

Ihvorvel de paagældende Grundejere have afholdt Udgiften ved disse Ledninger og paataget sig Udgiften ved disses Vedligeholdelse, vil Byen dog kun kunne imødekomme et højst begrænset Antal af saadanne Andragender og vil ikke kunne skaffe Grundejerne i Almindelighed de Goder, som Indførelsen af W. C. betyder for disse, selv om Grundejerne maatte erklære sig villige til at betale de dermed forbundne Om-

kostninger, forinden Planen om afskærende Ledninger for den gamle Bydel er bragt til Udførelse.

Af disse Grunde har Byraadet ment sig foranlediget til at sætte Afgiften noget højere end i de Kvarterer, hvor samtlige Grundejere kunne opnaa det omhandlede Gode.

Til den foreslaaede Ændring af Sundhedsvedtægtens § 12 foreslaaes følgende Tilføjelse:

»Angaaende de nærmere Regler for Ordning af Afløbsforhold se det under . . . stadfæstede Tillæg til Sundhedsvedtægten af 6te Maj 1901 samt det dermed i Forbindelse staaende Regulativ.

De deri fastsatte Regler kunne fordres bragte til Anvendelse paa Afløbet fra bestaaende Bygninger i Tilfælde af Ombygninger eller væsentlige Forandringer af Bygningen eller dennes Afløbsforhold«.

Til § 1 i det foreslaaede Tillæg til Sundhedsvedtægten foreslaaes følgende Tilføjelse:

»Saafremt Paabud gives om Tilslutning for en bestaaende Bygning til Gadens Kloak, er Ejeren af den paagældende Ejendom pligtig at tilvejebringe saadan Tilslutning i Overensstemmelse med Regulativet i et Tidsrum indenfor 3 Maaneder fra Paabudets Dato under Ansvar efter Loven.

Ligeledes er Grundejerne i en Gade forpligtede til at efterkomme Paabud om Tilslutning til en Kloak, som fremtidig nedlægges i Gaden, inden 1 Maaned fra den Dag, Paabud herom er givet«.

Jacob Jensen anbefalede at tiltræde Udvalgets Forslag. Den eneste Indvending, der maaske kunde være Anledning til at gøre overfor

denne, var den, at den Frist af en Maaned, der var indrømmet Grundejerne til i paakommende Tilfælde at lade Afløbet fra deres Ejendomme slutte sig til Ledningen i vedkommende Gade, var temmelig lang, men for saa vidt Udvalget mente, at man kunde blive staaende ved den foreslaaede Frist, vilde han ikke modsætte sig dette.

Mikael Johansen skulde nu som tidligere fraraade, at man i Regulativet fastsatte forskellige Afgifter af Vandklosetter i den indre og ydre Bydel, og henstille, at der fastsattes en Afgift af 10 Kr. pr. Vandkloset for hele Byens Vedkommende. Selv om Raadet imidlertid ikke vilde følge denne hans Henstilling, var det hans sikre Haab, at Ministeriet ikke vilde approbere forskellige Takster for de forskellige Dele af Byen.

Vestesen bemærkede, at Udvalget selvfølgelig gerne vilde have den Frist, inden hvilken Grundejerne skulde slutte sig til en Kloakledning, saa kort som mulig, men man havde været bange for, at man ikke skulde kunne faa Ministeriets Approbation paa en Bestemmelse, der satte denne Frist til mindre end en Maaned. Paa den anden Side kunde man nok i paagældende Tilfælde give Grundejerne Varsel i den ommeldte Henseende saa betimeligt, at Tilslutning til vedkommende Kloak kunde finde Sted i rette Tid.

Naar Udvalget vedvarende maatte holde paa, at der for den indre Bydels vedkommende maatte have en særlig, højere Afgift af Vandklosetter, var Grunden hertil den, at man i Virkeligheden kun i ganske specielle Tilfælde kunde give Tilladelse til Installation af W. C. i denne Bydel, idet det kun kunde ske, hvor særlige Ledninger kunde føres fra den paagældende Ejendom ud paa Bugten. Hver Gang et saadant Anlæg etab-

leredes, fik man saaledes ny Ledninger gennem Gaderne, men der kunde let komme det Tidspunkt, da man ikke kunde have flere saadanne, og det var derfor nødvendigt at have en Bremse for Ønskerne om W. C. Anlæg i den indre By.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

6. (J. Nr. 141—1905). Fra Budgetudvalget forelaa følgende Indstilling vedrørende Beregningen af Politibetjentenes **Pension**:

»Efter at Pensioneringen af det herværende Politikorps fra 1. Oktober f. A. at regne var overtaget af Kommunen, bl. a. paa Vilkaar, at de inden den nævnte Dato ved Korpset ansatte Betjente til Kommunen skulde udrede  $2\frac{1}{2}$  eller 5 % af deres Løn — efter som de vare ansatte før eller efter den 1. Juli 1894 — og at Politikassen til Kæmnerkassen skulde betale 5 % af de samme Betjentes Løn, indkom der fra Aarhus Politiforenings Bestyrelse til Raadet et Andragende om, at der maatte blive fastsat en Værdi for de Betjentene tillagte Naturalydelse (Uniform, fri Læge og Medicin), saaledes at Pensionen — og altsaa ogsaa de fornævnte procentvise Betalinger — maatte beregnes ogsaa i Forhold til den saaledes fastsatte Værdi. Udvalget anbefalede, at man imødekom Andragendet saaledes, at de ommeldte Naturalydelse ansattes til 200 Kr. aarlig, og Raadet vedtog — i sit Møde den 7. December f. A. — at slutte sig til Udvalgets Indstilling. Denne Vedtagelse fandt imidlertid formentlig Sted under den Forudsætning, at ogsaa de 5 %, som Politikassen som foranført skal udrede, vilde blive beregnede i Forhold til den ved Naturalydelseernes Værdi forøgede Lønning. Men efter at man har rettet Forespørgsel desangaaende til Aarhus Stiftamt,



har man nu herfra modtaget Meddelelse om, at Justitsministeriet, hvortil Stiftamtet altsaa har indstillet Sagen, har resolveret, at det fremsatte Spørgsmaal maa besvares benægtende.

Udvalget tillader sig herefter at indstille, at den, som ommeldt, af Raadet i dets Møde den 7. December f. A. tagne Beslutning udtrykkelig ændres derhen, at man kun kan imødekomme Politiforeningens Andragende paa den Betingelse, at ogsaa de 5 %, som Politikassen udreder, beregnes i Forhold til Naturalydelsernes Værdi«.

Den foreliggende Indstilling tiltraadtes.

7. (J. Nr. 268—1905). Der forelaa fra Havneudvalget Forslag til Ændringer i den gældende **Havne- og Brotakst** saalydende:

»Paa given Foranledning tillader Havneudvalget sig at anmode det ærede Byraad om hos Ministeriet for offentlige Arbejder at søge Approbation paa følgende Ændringer i Vareafgifterne i den fra 1. April f. A. gældende Havne og Brotakst.:

Pos. 1 b., Lin. 8 . . . efter »Maver« tilføjes »Hoveder, Tæer«.

Pos. 2, nederst . . . efter »Soda« tilføjes »samt Glaubersalt til industrielt Brug«.

Pos. 16, Lin. 13 . . . indskydes »b. Ildfast Ler . . . 100 Pd. . .  $\frac{3}{4}$  Øre«.

Pos. 16, Lin. 14 . . . ændres »b« til »c«.

Pos. 18, Lin. 2 . . . efter »Ris« tilføjes »Sago«.

Pos. 18 b 2, Lin. 1 . . . efter »Gryn« tilføjes »ogsaa Sagomel og -gryn«.

Pos. 30 b 1, nederst . . . efter »— Kubikfod . . . 1 Kbfd. . . 1 Øre«.

Pos. 30 b 1, nederst . . . tilføjes »— Vægt . . . 100 Pd. . . 1 Øre«.

Pos. 34 a, Lin. 4 . . . efter »glasserede« tilføjes  
»samt ildfaste Sten og Klinker«.

Pos. 37 a, »Lokomotiver . . . 1 Stk. . . . 5000 Øre«  
nedsættes til 3000 Øre.

Pos. 37 b, »Kørende Agerbrugsmaskiner (und-  
tagen Damptærskværker) . . . 1 Stk. . . . 200  
Øre« ændres til: »Kørende Agerbrugsmas-  
skiner (herunder Mejemaskiner) . . . 100 Pd.  
. . . 10 Øre«.

Pos. 37 c, »Automobiler . . . 1 Stk. . . . 1000 Øre«  
nedsættes til 400 Øre.

Pos. 37 c, »Lokomobiler og Damptærskværker  
. . . o. desl. . . . 1 Stk. . . . 2500 Øre« ændres  
til: »Lokomobiler, Damptrømler, Stenknuse-  
maskiner, Dampsprøjter o. desl. . . . 1 Stk.  
. . . 600 Øre«.

Da de under Pos. 1 b og Pos. 18 foreslaaede  
Tilføjelser skyldes en med Ministeriets uoverens-  
stemmende Opfattelse af Havneudvalget, hvor-  
efter man i den Havne- og Brotaksten vedhæf-  
tede Varefortegnelse, i Lighed med hvad der  
har været gældende i tidligere Takster, har op-  
ført »Hoveder og Tær« (under Affald) som  
hørende under Pos. 1 b og »Sagogryn og -mel«  
som hørende under Pos. 18 b 2, og da Vareafgift  
er bleven opkrævet af Toldvæsenets paa Grund-  
lag heraf, i Overensstemmelse med hvad Havne-  
udvalget ved Takstens Affattelse havde haft for  
Øje, tillader man sig tillige at anmode om, at  
der indstilles til Ministeriet, at Tilføjelserne for  
disse to Positioners Vedkommende, for saa vidt  
de approberes, maa faa tilbagevirkende Kraft  
til Tidspunktet for Takstens Ikrafttræden den  
1. April f. A.«

Filtenborg vilde først takke Udvalget, fordi  
det havde kunnet medtage de af ham foreslaaede

Ændringer med Hensyn til Nedsættelse af Vareafgiften for ildfast Ler og Sten samt Klinker; de nugældende høje Takster for disse Varers Vedkommende umuliggjorde i Virkeligheden Indførsel af disse hertil ad Søvejen.

Han maatte derimod meget beklage, at Udvalget ikke havde ment at kunne gaa med til det af ham stillede Forslag om Ændring i Bestemmelserne angaaende de saakaldte Rutebaade. Efter den forrige Havne- og Brotakst var Forholdet dette, at Skibe, som vedligeholdte af Havneudvalget anerkendte regelmæssige Ruter mellem Aarhus og Udlandet, kun skulde svare Afgift af  $\frac{1}{5}$  af den fulde Drægtighed, naar de ikke lossede eller ladede Gods i Havnen svarende til mere end  $\frac{1}{5}$  af Drægtigheden. Ved Revisionen af Vedtægten 1905 blev det imidlertid bestemt, at Skibe, som var anerkendt af Havnebestyrelsen som gaaende i fast Rute paa Havnen, kun skulde svare halve Skibsafgifter, og at der, for at en Rute kunde anerkendes som fast, fordredes, at Ankomst- og Afgangstiderne som Regel ikke, naar ikke særlige Grunde, saasom Ishindringer, Søskade o. l., var tilstede, varierede ud over  $1\frac{1}{2}$  Døgn, og at dette havde været overholdt i mindst  $\frac{1}{2}$  Aar. Som man vilde se, var Fordringerne, der stilledes for at anerkende en Rute som fast, blevet skærpede i høj Grad, og i Betragtning af den Betydning det havde for den næringsdrivende Stand i det hele at have saa mange faste direkte Forbindelser ad Søvejen mellem andre Pladser og Aarhus som muligt, havde han foreslaaet forskellige Lempelser i de nævnte Bestemmelser. Hans Forslag gik i Hovedtrækkene ud paa, at Dampskibsselskaber eller andre Rhederier, der havde Stykgodsampere gaaende paa Havnen i faste af Havneudvalget

anerkendte Ruter, kun skulde svare halve Skibsafgifter for disses Vedkommende, og at der, for at en Dampskibsrute kunde anerkendes som fast, skulde fordres, at denne var udført mindst 8 Gange i Løbet af et halvt Aar, og saaledes at dette skete mindst een Gang om Maaneden. Som Forholdene var nu, var det meget vanskeligt at opnaa Anerkendelse for en Rute som fast; flere ny Ruter, f. Eks. Stettin—Aarhus og Rotterdam—Aarhus havde saaledes ikke kunnet faa denne; de besørgedes derfor meget uregelmæssigt, og vilde eventuelt helt bortfalde til Fordel for andre Byer. Det betød nemlig dog noget for et Rhederi, om det kunde spare ca. 50 Kr. af et Skib i fast Rute, hver Gang det kom til Havnen. Han skulde derfor meget opfordre Byraadet til at vedtage hans Ændringsforslag, eller eventuelt overlade det til Udvalgets Skøn i hvert enkelt Tilfælde, om en Rute kunde anerkendes som fast eller ikke.

Formanden mindede om, at Havne- og Brotaksterne revideredes hver femte Aar, og senest var reviderede i 1905; man burde i Mellemtiden saa lidt som muligt foretage Forandringer i dem. De af Udvalget foreslaaede Ændringer omfattede kun enkelte af Forholdene nødvendiggjorte Detailbestemmelser, men berørte aldeles ikke Principperne ved Beregningen af Taksterne. Vilde man derimod følge Filtenborgs Forslag, vilde man derved gøre Brud paa de for Tiden gældende Principper, der galdt med Hensyn til Forstaaelsen af Begrebet »faste Ruter«. Den af denne givne Definition af dette Begreb var saa langt som muligt fra, hvad man i Almindelighed forstod ved en fast Rute, idet der efter denne ikke forlangtes nogensomhelst Regelmæssighed betræffende dens Besørgelse. Efter Filtenborgs Forslag kom man i Virkeligheden

ind paa et rent Rabatsystem. Naar der særlig var nævnt 2 Ruter, skulde han oplyse, at Stettin—Ruten i 1903, i en kort Tid havde været anerkendt som regelmæssig, og senere var blevet anerkendt som saadan i 1904; i det sidste  $\frac{1}{2}$  Aar havde den gennemsnitlige Ankomsttid paa denne Rute været hvert 20de Døgn med en Middelafrvigelse af 6 Døgn. For Rotterdam Ruten havde i samme Tid den gennemsnitlige Ankomsttid været hver 26de Døgn med en Middelafrvigelse af 11 Døgn. Der var sikkert ikke nogen Anledning til for Tiden at gøre nogen Forandring i Bestemmelserne angaaende Rutebaade; naar Taksten om 4 Aar igen skulde revideres, kunde man jo altid tage dette Spørgsmaal under Overvejelse.

R a h r kunde maaske nok indrømme, at de nugældende Bestemmelser vedrørende Rutebaade var ret strænge, men i Praksis anvendtes de meget lempeligt. Det maatte være en Betingelse for at anerkende en Rute som fast, at Ankomsttiden for denne var nogenlunde regelmæssig. Saavidt han vidste, ønskede Handelsstanden i hvert Tilfælde ikke, at man vendte tilbage til de i den forrige Takst indeholdte Bestemmelser i den ommeldte Henseende. Han var enig med Formanden i, at man ikke for Øjeblikket burde gøre flere Forandringer i Taksten end højst nødvendigt. Iøvrigt havde Bestemmelserne angaaende Rutebaadene sikkert i det hele ikke stor Betydning.

J a c o b J e n s e n forekom det, at det maatte være tilstrækkeligt, at Havnetaksterne blev reviderede hver femte Aar; han var i hvert Tilfælde ingen Tilhænger af unødvendige Ændringer i Mellemtiden. Nogen særlig Anledning til Nedsættelse af Afgiften for ildfast Sten og Ler var der iøvrigt ikke, og han havde helst set, man var

blevet staaende ved den nugældende Afgift for disse Varer. Hvad angik Bestemmelserne om Rutebaade, fandt han, at det maatte være af størst Værdi for Handelsstanden at have faste og bestemte Regler at holde sig til, og man burde ikke overlade Afgørelsen i Almindelighed til Havneudvalget, noget der ogsaa vilde være til Byrde for dette. Han vilde absolut fraraade at vedtage Filtenborgs Forslag.

Filtenborg følte sig overbevist om, at det vilde være Handelsstanden en Skuffelse, hvis man ikke vilde indføre Lempelser i de nugældende Bestemmelser angaaende »faste Ruter». Det var umuligt for Skibe, der gik paa Udlandet, til Stadighed at holde Afvigelserne i Ankomsttiderne nede paa 1½ Døgn, og det resulterede i, at man skubbede disse Forbindelser fra sig. Han vilde i hvert Tilfælde haabe, at man om 4 Aar, naar Taksten paa ny skulde revideres, maatte være mere lydhør overfor Ønsket om Forandringer paa det nævnte Omraade.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

8. (J. Nr. 394—1905). Den gennem Udenrigsministeriet fra den italienske Gesandt modtagne Indbydelse til at deltage i en Kongres for Brandvæsen under den forestaaende Verdensudstilling i Milano henlagdes.
9. (J. Nr. 460—1905). Fra farmaceutisk Medhjælperforening var modtaget Skrivelse om Betimeligheden af, at der oprettes flere **Apotheker** her i Byen.

Nørgaard troede, at man foreløbig kunde se Tiden an; der var næppe i Øjeblikket Trang til flere Apotheker her i Byen. Det var kun 7 Aar siden, at Antallet af Apotheker var steget fra 3 til 5, og Byen var siden den Tid ikke vokset særlig stærkt.

Lottrup vilde foreslaa, at man henviste Andragerne til Sundhedskollegiet og Justitsministeriet, under hvilke Apothekernæringen sorterede. Han var iøvrigt ligesom den foregaaende Taler af den Mening, at der ikke i de senere Aar var foregaaet saadan Vækst af Byen, at den gjorde det ønskeligt, at der oprettedes flere Apotheker i Byen.

Jacob Jensen ansaa det for meget rimeligt, at Apothekerne her i Byen, — som oplyst i Andragendet — kunde have en Kundekreds af ca. 80,000 Mennesker, og der kunde jo vel nok leve et Par Apothekere til her. Noget andet var, at det næppe vilde gøre Apothekervarerne billigere, at der oprettedes flere Apotheker. Derimod kunde det maaske snart være paa Tide, at Kommunen tog under Overvejelse, om den ikke burde oprette et Apothek i hvert Tilfælde til eget Brug. Han vilde foreslaa, at man foreløbig sendte Andragendet til Budgetudvalget til Erklæring.

Filtenborg betvivlede stærkt, at Apothekerne havde saa stor en Kundekreds som nævnt. Han var overbevist om, at der ikke for Øjeblikket var nogen som helst Anledning til yderligere at forøge Antallet af Apothekerne her i Byen.

Andragendet gik til Budgetudvalget til Erklæring.

10. (J. Nr. 171—1905). I Anledning af et fra forskellige Grundejere indkommet Andragende om Ændring i den Deklaration, de har udstedt om Bidrag til **elektrisk Gadebelysning i Vestergade**, saaledes at Betalingspligten nedsættes eller bortfalder, saasnt det Offentlige bevilger Prisnedsættelse eller Fritagelse for Betaling af saadan Gadebelysning andetsteds i Byen, forelaa fra Udvalget for Gas- og Elektricitetsværket følgende Indstilling:

»Da den stipulerede Betaling — 89 Øre pr. løbende Alen Facade — er mindre end Forskellen i Udgiften mellem den tidligere Gasbelysning og den nuværende elektriske, der er beregnet efter 2½ Øre pr. Hektowatttime, finder Udvalget ingen Anledning til at optage en Bestemmelse om Nedsættelse af Prisen, saafremt Kommunen ad Aare maatte foretage Nedsættelse; derimod mener Udvalget at kunne tiltræde en Tilføjelse til Deklarationen om, at Betalingen bortfalder, saafremt Kommunen beslutter at lade elektrisk Belysning blive almindelig«.

Jacob Jensen kunde tænke sig den Mulighed, at Fremstillingen af Elektriciteten blev saa billig, at Afgiften af elektrisk Lys overalt i Byen blev nedsat; i saa Tilfælde vilde det dog være rimeligt, at ogsaa de ommeldte Grundejere fik en tilsvarende Nedsættelse i det Beløb, de skulde udrede for Belysningen.

Vestesen gik ud fra, at man, hvis det af den foregaaende Taler nævnte Tilfælde virkelig skulde indtræffe, ogsaa vilde nedsætte Afgiften for Andragerne, eventuelt efter nyt Andragende herom. Naar man nødigt i den omhandlede Deklaration vilde have optaget nogen Bestemmelse om Nedsættelse af Afgiften, var Grunden hertil den, at man ikke, hvis man engang vilde ofre noget i Retning af Belysning paa en Plads eller Hovedaare, der var af mere fremtrædende Betydning i Byen, af den Grund vilde give Andragerne Krav paa gratis Gadebelysning.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

11. (J. Nr. 22—1905). De foreliggende Udkast til 3 Købekontrakter med Murermester J. T. Adolphsen, Tømrermester H. Pedersen og Tømrermester P. C. Pedersen angaaende 3 **Byggegrunde** paa Marselisborg godkendtes.



12. Det foreliggende Regnskab for Fabrikant J. G. Ormslevs **Legat** for 1905 sendtes til Revision og Decision.
13. (J. Nr. 2<sup>108</sup>—1905). Fra Tømrer N. C. Christian- sen forelaa Andragende om **Dispensation** fra § 21 i Bygningslov af 30. December 1858 med Hensyn til et Byggeforetagende paa Ejendommen Vester- brogade Nr. 92.

Bygningskommissionen havde anbefalet An- dragendet, medens Sundhedskommissionen ikke havde kunnet anbefale det.

Jacob Jensen havde nærmest Fornemmel- sen af, at naar Sundhedskommissionen havde stillet sig afvisende overfor Andragendet, var Grunden her- til i Realiteten den, at man ansaa det for uheldigt, at der i Ejendommen fandtes en Stald stødende lige op til et i samme Ejendom værende Øltapperi. I det foreliggende Tilfælde kunde han dog efter Om- stændighederne ikke følge Sundhedskommissionen, men kunde være med til at anbefale Andragendet paa Betingelse af, at der blev truffet særlige For- anstaltninger for at forhindre, at Ajlen fra Heste- stalden skulde trænge ind i Øltapperiet, og at der sørgedes for tilstrækkeligt Afløb fra Stalden.

S. Pedersen skulde i Modsætning til den foregaaende Taler foreslaa, at man anbefalede An- dragendet uden Forbehold. Afløbsforholdene fra Stalden var tilstrækkelig betryggende, og der var næppe nogen Fare ved at have Stalden i Nær- heden af Øltapperiet. Ovenover Hestestalden vilde ikke blive Beboelsesrum, men kun Værksted- lokaler.

Det vedtoges at anbefale det foreliggende An- dragende.

14. (J. Nr. 330—1905). Fra Fabrikant J. Chr. Møller var modtaget Andragende om Ændringer i Vil-

kaarene for Installation af **Vandklosetter** i hans Ejendomme Matr. Nr. 720 a og 721 a i Sct. Paulsgade.

Fra Brolægningsudvalget var i Sagen indhentet saalydende Erklæring:

»I vedlagte Andragende fra Hr. I. Chr. Møller gøres den Bemærkning, at det ved Projekteringen har vist sig, at den i Byraadets tidligere Skrivelse af 16. Decbr. 1905 nævnte Ledning i Sct. Poulsgade til en Brønd i Bülowsgade ikke vil kunne danne Afløbet baade fra W. C. og fra Kælderne, hvorfor Andrageren har set sig nødsaget til at dele sit Kloaksystem i to Dele, saaledes at Fabriksbygningens Gulvafløb føres til Sct. Poulsgades Kloak i en 6 " Ledning, medens Vandklosetterne og øvrige Afløb føres til en ny Ledning til Brønden i Bülowsgade i Overensstemmelse med Byraadets Forlangende.

Udvalget skal dertil bemærke, at denne Tvedeling havde ikke været nødvendig, saafremt Fabriksbygningens Kældergulv ikke var bleven anbragt saa dybt, som sket er, nemlig i Cote 63,0. Andrageren har begyndt sit Byggeforetagende efter at have erholdt Bygningskommissionens Approbation uden at oppebie Vej- og Kloakvæsenets Approbation paa Kloaksystemet og maa derfor selv bære Ansvar for at have beredt sig selv disse Vanskeligheder og Bekostninger. Havde Andrageren, som han er forpligtet til, indleveret sin Kloakplan til Approbation, forinden han paabegyndte sit Byggeri, vilde han have faaet Tilhold om at lægge den ommeldte Fabriksbygningens Kældergulv i Cote 66 og havde da kunnet udføre sit samlede Vand afløb i Overensstemmelse med Byraadets Skrivelse af 16. Decbr. 1905.

Udvalget kan gaa med til at anbefale den fremsendte Plan til Approbation under Henvisning til den allerede vedtagne Bestemmelse i den Deklaration, som bliver at udstede, at Andrageren paa egen Bekostning tilføjer alt Spildevand fra Ejendommen til Hovedkloaken i Sect. Poulsgade, naar denne i sin Tid bliver i Stand til at modtage W. C. Afløb.

Hvad Andragendet om, at Afgiften pr. W. C. for Beboelsesbygningerne maa blive ansat efter samme Takst som for Marselisborg Bygrunde og for Fabriksbygningen, at Vandet betales efter Maaler med en Pris som for Vand til Næringsbrug, skal Udvalget henholde sig til den af Byraadet tidligere vedtagne Bestemmelse om, at Afgiften for samtlige Vandklosetter i Lejlighederne blev 25 Kr. samt Vandafgift efter Vandmaaler, medens Udvalget kan anbefale, at Prisen for Gaardklosetterne og Trugklosetterne bliver 10 Kr. pr. Sæde samt Vandafgift efter Maaler.

Dersom det ny Spildevandsregulativ maatte fastsætte andre Takster, foreslaas disse bragt til Anvendelse.

Saafermt Byraadet maatte tiltræde ovenstaaende Indstilling, udbeder Udvalget sig Bemyndigelse til at udfærdige den fornødne Deklaration«.

Jacob Jensen kunde for sit Vedkommende godt tiltræde Udvalgets Forslag, idet han dog skulde henstille, at det udtrykkelig betonedes, at det paagældende Areal hørte til den gamle Bydel, og at Afvandingen af det senere eventuelt kunde forlanges foretaget dertil.

Filtenborg var nærmest tilbøjelig til at mene, at man burde imødekomme Andrageren fuldt ud, saaledes at man kun forlangte en Afgift

af 10 Kr. for hvert af samtlige Vandklosetter i Ejendommen. Af Vandklosetterne i de andre Bygninger i samme Carré, hvori Andragerens Ejendom laa, betaltes kun 10 Kr. om Aaret, og han kunde ikke se, at der var nogen Grund til at gøre nogen anden Regel anvendelig overfor Andrageren.

Mikael Johansen maatte erkende, at det var ham ganske ufatteligt, med hvilken Ret man af Andrageren vilde kræve en Afgift af 25 Kr. pr. W. C. Man talte saa tit om det ønskelige i at faa Fabriksanlæg her i Byen, men naar saa endelig en Mand — som nu Andrageren — vilde bygge en Fabrik her, og forsyne den med Vandklosetter, hvilket var af stor Betydning i sanitær Henseende, lagde man ham straks Hindringer i Vejen.

Müller kunde ønske oplyst, om der med Hensyn til alle Bygninger derude betaltes 25 Kr. pr. Vandkloset. Det forekom ham uheldigt at gøre Forskel paa Afgiften af W. C. de forskellige Steder. Med de — om man saa maatte sige — utilladelige Renovationsforhold, man for Tiden havde her i Byen, burde man saa vidt muligt støtte de enkeltes Bestræbelser for at skabe Forbedringer i saa Henseende ved Indførelse af W. C. Systemet. Naar Udvalget havde anket over, at Andrageren havde begyndt at bygge, inden han havde faaet Tilladelse hertil, forstod han ikke rigtigt, hvorledes dette overhovedet kunde lade sig gøre.

S. Pedersen tilraadede at følge Udvalgets Indstilling. En Grænse mellem de Dele af Byen, hvor Vandklosetter almindelig kunde installeres, og de Dele, hvor det kun undtagelsesvis kunde ske, maatte man have; i modsat Tilfælde maatte man lægge hele sit Kloaksystem om, hvilket vilde koste 7 à 800,000 Kr. Overfor Müller skulde han

bemærke, at det hidtil havde kunnet ske, at et Byggeforetagende var paabegyndt, inden dets Kloakplan var approberet, men formentlig vilde der i en nær Fremtid blive taget Forholdsregler herimod.

Vestesen undrede sig noget over, at der var fremkommet Udtalelser om, at Byraadet lagde Hindringer i Vejen for Installation af W. C. Anlæg, al den Stund Raadet tværtimod Gang efter Gang havde staaet paa vedkommende Grundejeres Side og støttet deres Bestræbelser i saa Henseende, saaledes med Hensyn til Hotel Royal, Guldsmedgade Konsortiets Ejendomme, Latinskolen og Posthuset. Man maatte imidlertid erindre, at Andragerens Ejendom aldeles naturligt hørte til det gamle Kloaksystem med Fald mod Nord; det var den første Ejendom derude, med Hensyn til hvilken der var andraget om Installation af W. C., uden at Afløbet kunde ledes direkte til Marselisborgkloaken. Fulgte man Filtenborgs Forslag, var enhver Begrænsning udelukket. — I Anledning af Jacob Jensens Bemærkning skulde han tilføje, at Udvalget gik ud fra, at Andrageren for den ommeldte Ejendoms Vedkommende skulde slutte sig til Kloaksystemet for den gamle By, forsaavidt dette maatte blive omlagt.

Magnus Nielsen kunde fuldt ud give Vestesens Udtalelser sin Tilslutning. Udvalget havde taget saa mildt paa det foreliggende Andragende som muligt, men man maatte ikke glemme, at det i Virkeligheden var en Begunstigelse at faa Tilladelse til at installere W. C. i almindelige Beboelsesbygninger; af Ejendommens 3 Parceller blev de 2 bebyggede med saadanne, medens der kun paa den ene blev opført en Fabrik.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

---